

Examen VWO

2017

Voorbeeldopgaven Phillipscurve

economie

Opgave 1

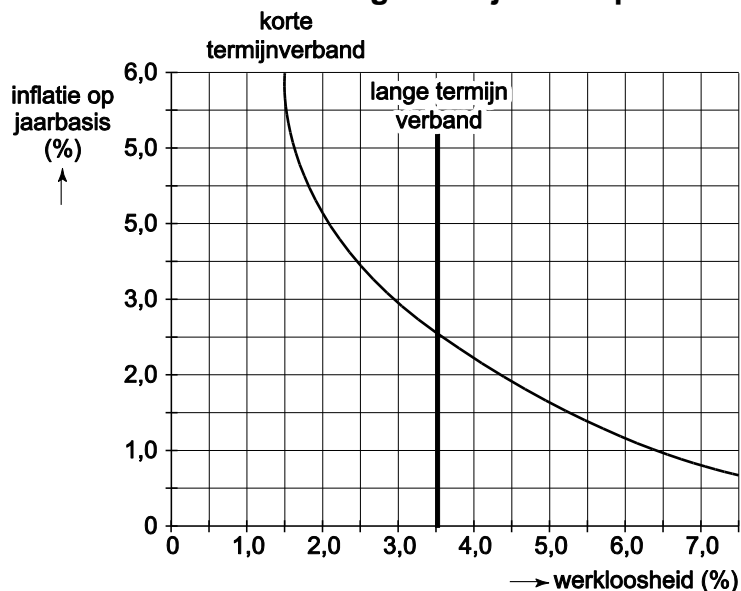
Langs de glijbaan omhoog?

Met het uitbreken van de kredietcrisis in 2008 ondervonden veel banken wereldwijd problemen als gevolg van een daling van de waarde van uitstaande beleggingen en met het innemen van rente en aflossing. Dit resulteerde in de daaropvolgende jaren in een daling van de macro-economische bestedingen. De meeste westerse industrielanden kregen te maken met stijgende werkloosheid en een daling van de inflatie tot een historisch laag percentage.

- 2p 1 Verklaar dat de problemen bij de banken kunnen hebben geleid tot een daling van de macro-economische bestedingen.

Een journalist stelde in 2014: “De bestrijding van de sterk toegenomen werkloosheid is nu voor de regeringen van landen in de Europese Unie een zaak van hoge prioriteit geworden. Omdat het nodige vertrouwen in economisch herstel bij consumenten en producenten ontbreekt, willen deze regeringen gezamenlijk de bestedingen stimuleren. De econoom Phillips heeft al meer dan vijftig jaar geleden het verband laten zien tussen inflatie en werkloosheid. Hieruit kunnen we zien dat, althans op de korte termijn, een stimulerend beleid kan bijdragen aan de oplossing van de werkloosheid.”

Grafiek 1 Korte- en langetermijn-Phillipscurves

- 2p 2 Leg uit waarom deze stimuleringspolitiek in het perspectief van de kortetermijn-Phillipscurve leidt tot oplopende inflatie.

Een econome waarschuwt tegen het plan om de bestedingen al te sterk te stimuleren. Zij stelt: "Dit zal leiden tot hogere inflatieverwachtingen en hogere looneisen. Ik verwacht dat daardoor na een aanvankelijke daling de werkloosheid al snel weer zal oplopen.

- 2p **3** Leg uit dat de econome met haar waarschuwing uitgaat van de lange termijn Phillipscurve.

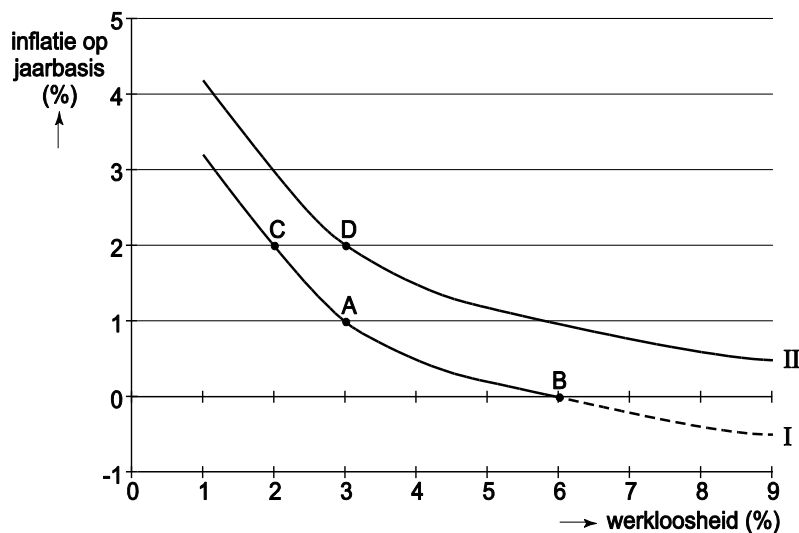
Opgave 2

Langs de Phillipscurve uit de crisis?

Een land is door een tegenvallende export terechtgekomen in een laagconjunctuur. De werkloosheid is opgelopen tot 6% en de inflatie is gedaald tot 0%. De minister van Financiën stelt voor om op korte termijn een verlaging van de inkomstenbelasting door te voeren met de bedoeling de werkloosheid terug te brengen tot 2%.

De Centrale Bank (CB) van het land vindt het stimuleringsplan van de minister een goed idee. De CB heeft als doelstelling een inflatie tussen 1% en 3%. Een econoom van de CB geeft een analyse van de te verwachten ontwikkeling van werkloosheid en inflatie met behulp van grafiek 1.

Grafiek 1 Phillipscurves bij verschillende inflatieverwachtingen

In de grafiek staan twee kortetermijn-Phillipscurves:

- I gebaseerd op een inflatieverwachting van 1%
- II gebaseerd op een inflatieverwachting van 2%

De econoom gaat uit van de volgende vooronderstellingen:

- Bewegingen langs de kortetermijn-Phillipscurves hangen samen met de beslissingen van aanbieders om de productiehoeveelheid aan te passen aan de verwachte winstgevendheid.
- De NAIRU (*Non Accelerating Inflation Rate of Unemployment*) zal ook op langere termijn niet veranderen.
- De inflatieverwachtingen zullen zich uiteindelijk aanpassen aan de werkelijke inflatie.

De econoom stelt dat door de tegenvallende export de economie van punt A naar punt B op Phillipscurve I is gegaan. De voorgestelde verlaging van de inkomstenbelasting zal een verschuiving teweegbrengen van

punt B naar punt C. De werkloosheid kan slechts tijdelijk worden teruggebracht tot 2%. Na enige tijd zal de economie verschuiven naar punt D.

- 2p 4 Leg uit dat de econoom ervan uitgaat dat de NAIRU 3% bedraagt.
- 2p 5 Verklaar de visie van de econoom dat de economie langs Phillipscurve I van punt B naar punt C kan gaan na een verlaging van de belasting op inkomen.
- 1p 6 Bereken op één decimaal nauwkeurig de procentuele stijging van het bbp als de economie van punt B naar punt C gaat. Ga daarbij uit van een constante beroepsbevolking, waarbij de arbeidsproductiviteit voor ieder gelijk is en in de betrokken periode ook niet verandert.
- 2p 7 Leg uit dat uiteindelijk de economie van punt C naar punt D gaat. Betrek in het antwoord de rol die het verwachte reële loon speelt bij de onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers.

De CB verwelkomt de belastingverlaging, omdat zij inschat dat vergroting van de maatschappelijke geldhoeveelheid op zichzelf niet zou werken om haar inflatiedoelstelling te bereiken. Zij vreest dat de economie in de liquiditeitsval is beland: burgers zullen het extra geld niet gebruiken voor bestedingen of beleggingen, maar zullen het oppotten. Dat zal ertoe leiden dat de economie in punt B zal blijven.

- 2p 8 Leg met behulp van de verkeersvergelijking van Fisher uit dat de economie niet naar links kan bewegen over de korte termijn Phillipscurve als de economie van het land daadwerkelijk in de liquiditeitsval terecht is gekomen.

De econoom vreest op basis van grafiek 1 dat in de uitgangssituatie bij punt B bij verdere toename van de werkloosheid de neiging van het publiek om op te potten versterkt zal worden.

- 2p 9 Leg deze vrees uit.